

Als een ondernemer tegen de pensioensleeftijd aanloopt of denkt aan stoppen met werken, kan hij overwegen zijn onderneming aan zijn erfgenamen of een derde over te dragen. Het is raadzaam deze overdracht zorgvuldig voor te bereiden, met name ook in verband met fiscale en juridische consequenties.

De consequenties zijn anders al naar gelang het een eenmanszaak of een vennootschap betreft en of de ondernemer wel of geen belangen wil behouden.

Juridische consequenties zijn dat als een ondernemer met een eenmanszaak overlijdt, de erfgenamen geconfronteerd worden met problemen zoals onverdeeldheid, waarbij alle erfgenamen het eens moeten zijn om een beslissing te kunnen nemen, vaststellen van de waarde van de onderneming, het verdelen ervan, etc.

Een vennootschap maakt het mogelijk de bedrijfsactiva in het vermogen van de vennootschap onder te brengen, waardoor deze makkelijker overdraagbaar is. Het overlijden van de bestuurder binnen een vennootschap verplicht om een andere bestuurder te benoemen, maar de vennootschap "lijdt" er juridisch niet onder.

Fiscaal gezien moet er onmiddellijk belasting betaald worden, terwijl de onderneming vaak het enige of het hoofdzakelijke vermogen is.

De eerste stap is om de onderneming voor te bereiden op de overdracht, deze stap zou idealiter 4 tot 6 jaar voor de overdracht gemaakt moeten worden. Dit omdat in bepaalde gevallen vrijstelling van belasting over de meerwaarde onderhevig is aan de verplichting de aandelen 3 jaar te behouden.

De tweede stap is de daadwerkelijke overdracht (schenking of verkoop).

Hieronder een aantal voorbeelden met de fiscale consequenties.

Overdracht van een eenmanszaak waarbij de ondernemer zich helemaal terugtrekt.

Als de onderneming aan de toekomstige erfgenamen wordt overgedragen is het mogelijk dit door middel van een schenking te doen. De ondernemer kan daarbij de onroerende goederen behouden en verhuren aan zijn erfgenamen om een bron van inkomsten te behouden.

De ondernemer moet bij deze vorm van overdracht meteen (inkomsten)belasting betalen over de nog niet belaste winsten en over de meerwaarde, ook over de meerwaarde van het onroerend goed dat van de balans van de onderneming afgaat en terugkeert in zijn privévermogen.

De Franse Code général des Impôt voorziet echter verschillende vrijstellingen voor de belasting over de meerwaarde bij kleine ondernemingen.

Overdracht van aandelen van een vennootschap na inbreng van de eenmanszaak hierin door de ondernemer.

Om te vermijden dat de begunstigen in een situatie van onverdeeldheid terecht komen, waarbij beslissingen alleen unaniem genomen kunnen worden, kan de ondernemer voordat hij zijn bedrijf overdraagt besluiten het bedrijf in te brengen in een vennootschap, hier valt te denken aan een SARL of SAS bijvoorbeeld. Dit is vooral opportuun als het een grotere onderneming betreft.

In dat geval schenkt hij aandelen van de nieuwe vennootschap aan de begunstigen. Dit maakt het ook mogelijk geleidelijk te schenken, waardoor meerdere keren vrijstelling van erf/schenkbelasting kan worden genoten (iedere 15 jaar).

Als de bestuurder de controle over het bedrijf behoudt, kan hij geen aanspraak maken op bepaalde vrijstellingen van belasting op meerwaarde. Het is in dat geval voordeliger voor de begunstigen na de schenking van de eenmanszaak een vennootschap op te richten.

In beide gevallen moet ook rekening worden gehouden met registratierechten (oa schenkbelasting).

Dit artikel heeft niet de pretentie volledig te zijn en geeft een globaal beeld van bedrijfsoverdracht. Het is altijd verstandig in uw individuele geval een specialist te raadplegen.

In een volgend artikel ga ik in op de registratierechten en de verkoop van de eenmanszaak.